

triptichon és hátoldala. Az ikonfestés legújabb szabályai
A BEFEJEZETLENSÉG ANGYALÁNAK ÜZENETE MS MESTERNEK*

„...arról hoznak hírt, mi van a test túloldalán.”
(Pavel Florenszkij)

(i/előoldal, Fra Angelico próbálkozásai)
Minden újabb és újabb Krisztussal, kit
kolostorok csendjében feszítek falakra,
újra és újra átélem szenvedéseit a kereszten.
Könnyeim ködpáráján át látom csak, ahogy
megszületik. Ahogy megszületik ecsetvonásaim
nyomán, újra és újra, haldokló Jézus urunk.

(i/hátoldal, az angyaltípusokról)
Az angyal nem repül, hanem vigasztal a szárnyaival.
Átölel, ha szeretnéd. Vagy amikor kell, csak hagyd.
Hogy megtegye. Az angyal szárnya csak egy tévedés,
kellék, ha már a középkori festők úgy ábrázolták őket.
Mindig megfelelnek elvárásainknak. Egy buddhista
szerzetes angyalának pl. nincsenek szárnyai. Viszont
kopasz, kerekfejű és kövérkés. Körül-belül, nem igaz?

(ii/előoldal, Rubljov belső monológja)
Isten nevet rajtunk, olykor sír is. Az ikon törött ablak
az örökkévalóságra, homálya túlmutat az időn, a sírig.
Csupasz fákat látsz, égboltot átszelő villanyvezetékét,
kéményeket és háztetőket. Nekiállsz, kaparod a festéket.
Égboltot látsz, fákat átszelő fényes villanyvezetékét,
számolod az estéket. Isten sír, isten nevet. Elkezd,
de nem fejez be helyetted semmit.

(ii/hátoldal, isten liftje)

Igazi akadályt csak az ajtó jelent, ahogy egy-egy emeleten megáll a lift. Kinyílik-e az ajtó vagy nem. Be akar-e szállni isten. Vagy megunta. Vagy feladta. Vagy csak szórakozik. Igazi akadályt csak az ajtó jelent. Abban a pillanatban. Mielőtt kinyílna. Mi vagy ki lehet mögötte. És hányadik emeleten is vagyunk? Igazi akadályt csak az ajtó jelent. Ahogy becsukódik. Nem tudni, van-e még emelet. Vagy indul visszafelé. A számolás.

(iii/előoldal, Raffaello Santi kételyei)

Sötét ragyogással elevenedik meg a befejezetlen Madonna-kép az éjszaka mélyének ággal szemközti festőállványán. Egy elfelejtett álom sosem fejeződik be.

(iii/hátoldal, befejezetlen kép és angyala)

Georg Trakl halálkék vonatra száll. Irány Szentendre. A festő alázatosan fest. A fény alá hajlik ecsetje. Az én dadog, ha Isten diktál. Az idő ehhez csak asszisztál.

(Elhangzott 2018. november 5-én a PIM-ben.)

* Mándy Stefánia költészetének óriási a csendigénye. Egy vers után meg kell állni, ujjunkat betenni a könyvbe, behajtani, nézelődni a kertben, vagy kinyitva leborítani a könyvet, imádkozzon a vers az asztallapon, esetleg azonnal becsukni és aznap már semmit sem olvasni. Nézelődni, szemlélődni, ücsörögni. Kávézni a könyv fölött, foltot hagyni a fehéren hagyott részekben, étellel telíteni, mert bármit lehet. Szabad. Ahogy ezek a versek is a szabadságról szólnak, a belsőről. Ezért olyan nehéz olvasni őt mai rohanó világunkban. Tulajdonképpen meditációs költészet, amelynek objektuma a csend. Csönd. Erről szól, és ezt mondja. Nem baj, ha ez lehetetlen. Ebben áll óriási bátorsága. Ezért nem érdemes napi egy versnél többet olvasni tőle, belőle, mert azáltal abból az Egyből (nagy be-tűvel) veszünk el valamit. Merjünk mi is bátrak lenni!

A művészettörténész Stefka néninek ajánlom a ciklust.